שלא תתחיל מפניך שמא תכוה ת"ר יונתן את

הקטורת על האש לפני ה׳ שלא יתקן

מבחוץ ויכנים "להוציא מלבן של צדוקין

שאומרים יתקן מבחוץ ויכנים מאי דרוש בכי

בענן אראה על הכפורת מלמד שיתקן מבחוץ

ויכנים אמרו להם חכמים והלא כבר נאמר

ונתן את הקטורת על האש לפני ה' אם כן

מה ת"ל כי בענן אראה על הכפורת ימלמד

שנותן בה מעלה עשן ומניין שנותן בה מעלה

עשן שנאמר יוכסה ענן הקמורת את הכפורת

יהא לא נתן בה מעלה עשו יאו שחיםר אחת

מכל סמניה חייב מיתה ותיפוק ליה הדקא

מעייל ביאה ריקנית אמר רב ששת הכא

במאי עסקינן יכגון ששגג בביאה והזיד

בהקטרה רב אשי אמר אפילו תימא הזיד בזו

ובזו וכגון דעייל שתי הקטרות אחת שלימה

ואחת חסירה אביאה לא מיחייב דהא עייל

ליה שלימה אהקטרה מיחייב דקא מקטר

קמורת חסירה אמר מר ומניין שנותן בה

מעלה עשן ת"ל וכסה קרא לקרא אמר רב יוסף הכי קאמר אין לי אלא עלה מעלה

בא א מיי׳ פ״א מהלכות נב ב מיי׳ פ״ב מהלכות כלי המקדש הלכה ב ג סמג

עשין קסו: נג ג מיי פ״ה מהלכות עבודת יוה"כ הלכה כה: המקדש הלכה חן:

ה ו ז מיי פ"ה מהלכות עבודת יוה"כ הלכה כה: נד ח מיי' פ"ב מהלכות תמידין הלכה א: נה ט י כ מיי' פ"ז מהל' בית הבחירה הלכה ד: גו ל מ מיי׳ פ״ה מהלכות ת"ת הלכה ו טוש"ע י"ד מ״ת הכנס ו טושיעיי, סי׳ רמב סעיף טו [רב אלפס קידושין פ״א דף רכא. [סי׳ תרי״ג] וע״ש הגירסא בענין אחר הרא״ש שם סימן נג]:

מוסף רש"י

שלא יתקן. הקטורת מלח חפנים הניתנת ביוה"כ על המחתה כדכתיב ומלא חפניו ונתן את הקטורת האש וגו', מבחוץ. בהיכל היו נותנין אותה לדוקין על האש ואחר כך מכניסין, שהיו דורשין אל יבא כי אם בענן כי בענן אראה, וכתיב ברישא דקרא ואל יבא בכל עת אל הקדש, ומשמע כי בענן עשן הקטרת יבא ואז אראה על הכפרת (לעיל יש:). או שחיסר אחת מכל סמניה חייב מיתה. כי עייל ביוה״כ, דכתיב ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו׳ ולא ימות וגו׳ בואת יבא אהכן וגו׳ וכי בואת יבא אהכן וגו׳ וכי מעייל קטרת שלא כהלכתה ביאה ריקנית היא וחייב מיתה ורריחוח ו) הנפטר מרבו. פורש ומפליג (ע"פ רש" גיטין פו.).

רבינו חננאל

ת״ר ונתן את הקטרת על האש לפני ה׳. כלומר, הבא אש לפני ה' ואחר כך תן עליה הקטורת. כי בענן אראה על הכפורת, מלמד שנותן בקטורת סם שהוא מעלה עשן, להוציא מליבן של צדוקין, שנאמר כי בענן אראה על הכפורת, שמתקן ומכניס כשהעשן עולה כולה. ותריצנה הכי ונתן את הקטורת על האש לפני ה' כי בענן אראה על הכפורת. אין לי אלא עיקר מעלה עשן. כלומר, השורש שהוא חזק שהוא מתמר ועולה כמקל עד שמגיע לשמי קורה, וכיון שהיה מגיע לשמי קורה היה ממשמש בכתלים ויורד עד שנתמלא הבית עשן שנאמר רימלא הבית את הענן וגר'. אין לי אלא עיקר מעלה עשן, [עלה] מעלה עשן שחוקה מנא לן. ת"ל וכסה ענן הקטורת וגו', כלומר כון שהיא שחוקה נתערבה ניון שהיא ואסקה רב אשי הני תרי קראי חד למצוה וחד לעכב. רבא אמר כי בענן אראה על הכפורת

לאזהרה. וכסה ענן הקטורת

שלא תתחיל מפניך שמא תכוה. לא ידענא מאי קאמר מסתברא כמאן דאמר מדתניא הכא כוותיה דילמא הא ברייתא ש איהו נמי תני לה כמו ההיא דלעיל ואי מייתי ראיה מן הטעם המפורש בה שלא תכוה ולהכי קא מסתברא כמאן דאמר בלא ברייתא נמי הוי

מצי למימר האי טעמא ונימא דמהאי טעמא מסתברא כוותיה ושמא י"ל דאי לאו ברייתא לא הוה אמרינן אותה סברא למיחש לשעה קלה כל כך שמא יכוה אי נמי י"ל הנך תרי ברייתות דמייתי מעיקרא לא מיתני בי רבי חיים ורבי חושעים ומייתי מהם דמיתניה בי ר' חייה ור' חושעיה: חד למצוה וחד לעכב. מימה לי מאי אינטריך קרא לעכב הא

חוקה כתיב בפרשה וי"ל דחוקה לא קאי אלא איום הכפורים אבל קטורת דכל השנה אילטריך קרא לעכב ואין זה מעין החירוץ דמעיקרא קאמר דחד קרא ליום הכפורים וחד קרא לשאר ימות השנה והשתא קאמר דתרוייהו בין ביוה"כ (כ) בין בשאר ימות השנה: שהורן הלבה בפני משה רבן. נת"כ איכא פלוגתא דתנאי טובא מ"ט איענוש איכא מאן דאמר מסיני נטלו [ואית דאמרי מפני] שאמרו מתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור וכו׳ ובפ' ד' מיתות (סנהדרין דף נב.) נמי מייתי לה ואיכא מאן דאמר פרועי ראש היו ואיכא מ"ד שמויי יין היו שלא מסחיל מפניך. ללבור ולילך הלאה: שמא מכוה. שהקטורת שלברת ללדך בוערת תמיד וזרועך המתפשט והולך להלן נכוה בתימור העולה: כי בענן. אל יבא כי אם בענן של עשן הקטורת: מעלה עשן. שם עשב שגורם לעשן לעלות זקוף כמקל: ומנין שנותן בה וכו'.

לקמן פריך ל"ל הא נפקא ליה: הא אם לא נפן וכו'. הא למדנו מכאן שנאמר ש ולא ימות שאם לא נתן וכו׳: או שחיסר. דכתיב הקטורת שלימה ולא חסירה: תיפוק ליה. דאי נמי לא כתב הכא ולא ימות מיחייב מיתה אקטורת חסירה דאשכח דעייל ביאה ריקנית שלא לצורך וכתיב יו ואל יבא בכל עת ולח ימות: ששגג בביחה. ריקנית אבל ידע שיש מיתה במקטיר קטורת חסירה ואין עונש מיתה על השוגג: דעייל שתי הקטרות. בביחה אחת: קרא לקרא. הא נפקא ליה מכי בענן: עיקר. שורש: והא איפכא מניא. שהשורש יפה מן העלין: לשמי קורה. לשון שמים: ממשמש בכתלים. כן דרך העשן כשאינו יכול לנאת כנגדו מתפשט למעלה תמיד עד שמתמלא חלל הבית למעלה מכוחל לכוחל וכשאין לו עוד מקום ממשמש ויורד אצל הכתלים: האי מוכן יעשה לאהל מועד השוכן חמם נפקח. חל מקום שיהח שכני חתם יעשו כן: חד לעוגש וחד לאוהרה. ואל יבא כי בענן אוהרה וכסה ענן ולא ימות זה עונש ואילו לא ימות דאל יבא לאו אחסרון ענן כתיב אלא אביאה ריקנית: מניא ר' אלעור אומר. וכסה ולא ימות זה עונש מעלה עשן: יכול יהו שניהן אמורים קודם מיתת בני ההרן. ונחמר שבעון מעלה עשן שלא נתנו מתו: ועדיין לא נראה. אראה משמע לעתיד אלמא כשנאמר מקרא זה עדיין לא נראה ואי לאחר מיתתן כבר נראה בו ביום שנאמר וילאו ויברכו את העם וירא כבוד ה' אל כל העם (ויקרא ט): מלוה להביא מן ההדיוט. ואע"פ שהורו כראוי נענשו שלה נטלו רשות: לבמה השר בגבעון לירושלים. היה לו ליכתוב מירושלים או מן הבמה אשר בגבעון לירושלים. בגבעון היתה קדושה ששם מובח שעשה משה והיה הולך ומקריב שם: מקיש יליחחו מגבעון לירושלים לביחחו מירושלים לגבעון. והכי משמע קרא ויבא שלמה לבמה אשר בגבעון דרך הליכתו וכן לירושלים בשובו מגבעון היתה כביאה ראשונה: וישראל במעמדם. העומדים בעזרה במקום כל ישראל על קרבן התמיד דכתיב תשמרו להקריב לי (במדבר כח) היו עומדים ומשמרים על קרבנכם: עד דהוה מכסי מיניה ר' יוחנן. שאין ר' אלעזר רואהו (א): מיניה דר' יוחנן. שאין ר' יוחנן רואהו מחזיר פניו:

אמרו

ל) [לעיל יט:], ב) [כריחות 1.], ג) [עי חוסי לעיל מד. ד"ה בשילה], ד) עירובין סג., ה) לעיל כא:, ו) [גיר׳ הערוך דהוה מינקפן], 1) [ויקר טון, ה) ושסן, ט) ודברי תום' הם תמוהים וכן הנית יט בפ״ו מ״ג די דבריהם בפליאה],

תורה אור השלם

. ויקרא טז יג

ו. וְנָתַן אֶת הַקְּטֹרֶת עַל הָאֵשׁ לִפְנֵי יְיָ וְכִּסֶּה עֲנַן הַקָּטֹרֶת אֶת הַבַּפּרֶת אֲשֶׁר על הָעַדוּת וְלֹא יָמוּת:

מולאמרייאל משה דרר

2. זַיּאבֶּוּ יְיָ אֶל משְׁוּ זַּבּּוּ אֶל אַהֲרֹן אָחִירְּ וְאַל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַּקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפְּרֹכָת אֶל פְּנֵי הַכַּפּרֶת אֲשֶׁר עַל הָאָרן וְלֹא יְמוּת בִּי בָּעָנָן אֵרְאָה עַל בֶּעָנָן אַרְאָה הַבָּפּוֶרת: ויקרא טז ב הַבָּפּוֶרת: ויקרא טז ב 3. וַיְגָעוּ אַמּוֹת הַסִּפִּים מִקוֹל הַקּוֹרֵא וְהַבַּיִת יִמְלֵא ישעיהו ו ד וְכָפֶּר עַל הַקְּדֶשׁ וֹת בְּנֵי ִישְׂרָאֵל יניקר בני ישְׂרָאֵל מִשְּׁמְעִיהֶם לְּכָל חַטּאתָם וְבַּוְ יַגְשָׁה לְאַהֶּל מוֹצֵד טמאלים: סמאלים: זיינן אולים וַשַּבֵּן אָתֶּב בְּוּחּן. טָמְאֹתֶם: ויקרא טז טז 5. וַיְדַבַּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אָחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אַהְרֹן יָּיְנֶי לְּפָנֵי יְיָ וַיְּמֻתוּ: ויקרא טז א ויקרא טז א

6. ונַתַנוּ בָּנִי אַהַרֹן הַכּּהַן אַשׁ על הַמְּוְבָּחַ וְעָרְכוּ עצִים על הָאַשׁ: ויקרא א ז זַ וַיָּבָא שְׁלֹמוֹה לְבָּמָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן יְרוּשְׁלֵם מִלְפְנֵי אהָל מוֹעֵד וַיִּמְלֹךְ עַל יִשְׂרָאֵל:

דררי הימיח ר א יג

הגהות הב"ח

רש"י ד"ה עד דהוה כו' (**ה**) רולהו הס"ד ולח"כ מה"ד עד דמיכסי מיניה דר' יוחנן: (ב) תום' ד"ה חד כו' לתרווייהו בין ביום הכפורים. נ"ב עיין בזה בשו"ת ב"ח סי' ר"ל:

תום' ישנים

ותיפוק לי דקא מעייל ביאה ריקנית. דקנירא ליה להאי מקשה כרב אשי דאמר לקמן דאיכא עיכובא דאי [ליכא עיכובא אין כאן ביאה ריקנית. לה נמין לכולי עלמא ואפילו לרבא ואף על פי דלא נפקא ליה מנהאין קרא נפיק ליה מקרא אחרינא. חימה על מה מקרט ממרימה שימים על מהם ששנינו בפטום הקטורת והיא ברייתא שנויה בירושלמי [פ"ד ה"ד] חסר מכל סימן וסימן או שלא נתן לחוכה מעלה עשן או שחסר [אחת מכל סממניה] חייב מיתה, (א"ל) [א"ר] זעירא [ועובר] משום הכנסה יתירה. מאי [האי] דאמר משום הכנסה יתירה. אי דהזיד על הכנסה יחייכה, חי החידי על
הכנסה יחייב על הביאה, ואי
דשגג בביאה אם מקטירה חייב
על הקטרה שפסולה ואי אין
מקטירה מאי חיובא איכא.
ואומר רבינו דהכנסה היא

עשן עיקר מעלה עשן מניין ת"ל וכסה א"ל ואיכא מאן דאמר מחוסרי בגדים היו: אביי והא איפכא תניא דתניא נתן בה עיקר מעלה עשן היה מתמר ועולה כמקל עד שמגיע לשמי קורה כיון שהגיע לשמי קורה ממשמש ויורד בכותלים עד שנתמלא הבית עשן שנאמר יוהבית ימלא עשן אלא אמר אביי הכי קאמר אין לי אלא עיָקר מעלה עשן עלה מעלה עשן מניין ת"ל וכסה רב ששת אמר אין לי אלא אהל מועד ישבמדבר שילה ובית עולמים מניין ת"ל וכסה האי ימוכן יעשה לאהל מועד השוכן אתם נפקא אלא הכי קאמר אין לי אלא ביום הכפורים בשאר ימות השנה מניין ת"ל וכסה רב אשי אמר חד למצוה וחד לעכב רבא אמר חד לעונש וחד לאזהרה תניא ר"א אומר ולא ימות עונש כי בענן אראה אזהרה יכול יהיו שניהם אמורין קודם מיתת בני אהרן ת"ל *אחרי מות שני בני אהרן יכול יהיו שניהם אמורים אחר מיתת שני בני אהרן ת"ל כי בענן אראה על הכפורת הא כיצד אזהרה קודם מיתה ועונש אחר מיתה מאי תלמודא אמר רבא אמר קרא כי בענן אראה ועדיין לא גראה אחר מיתה מאי עלמודא רבא אומר לא מתו בני אהרן אָלא על שהורו ואַלא מ"ם איענוש ייכדתניא ר"א אומר לא מתו בני אהרן אָלא על הלכה בפני משה רבן מאי דרוש יונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח האע"פ ישהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט: יצא ובא לו דרך 🤊 כניםתו: מנא הני מילי א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן אמר קרא יויבא שלמה לבמה אשר בגבעון ירושלם וכי מה ענין גבעון אצל ירושלים אלא מקיש יציאתו מגבעון לירושלים לביאתו מירושלים לגבעון מה ביאתו מירושלים לגבעון פניו כלפי במה כדרך ביאתו אף יציאתו מגבעון לירושלים פניו כלפי במה כדרך ביאתו וכן "כהנים בעבודתן יולוים בדוכנן יוישראל במעמדן כשהן נפטרין לא היו מחזירין פניהן והולכין אלא מצדדין פניהן והולכין לוכן תלמיד הנפטר מרבו לא יחזיר פניו וילך אלא מצדד פניו והְולך כי הא דר׳ אלעור כד הוה מיפטר מיניה דר' יוחנן "כד הוה בעי ר' יוחנן לסגויי הוה גחין קאי ר' אלעזר אדוכתיה עד דהוה מיכסי ר' יוחנן מיניה וכד הוה בעי ר' אלעזר לסגויי הוה קא אזיל לאחוריה עד דמכסי מיניה דרבי יוחנן רבא כד הוה

מיפטר מיניה דרב יוסף הוה אזיל לאחוריה עד ידמנגפן כרעיה ומתווסן אסקופתא דבי רב יוסף דמא

. את הכפורת אשר על העדות ולא ימות לעונש. ואי איפשר לומר כי שניהם נאמרו קודם מיתת בני אהרן, דהא אחרי מות שני את והפחוד אשר כי הפודוד לא ביותר לפניטר א איפשר קדום כי שניהם נמשהי קדם ביותר בל החוק היה אחדי מות שבי. בני אהרך, בדיני, אלא כי בענן אראה על הכפורת קודם מיתח בני אהרך, דדייקינן אראה מכלל שעייין לא גראה. רסה ענן הקטורת אחר מיתתם. אם כן עדיין לא פירש העונש למה נענשו מפני שהורו הלכה לפני משה רבן, אע"פ שהאש יורדת מן השלים מצוה להביא מן ההדיוט. הא דאמר למעלה או שחיסר אחת מסממניה חייב מיתה. ואקשינן ותיפוק ליה דכיון דאינה עשויה כהילכתה כאילו אינה קטורת, ונמצאת ביאתן בלא עבודה. וכתיב ואל יבא בכל עת אל הקודש ולא ימות. ופידק רב אשי כגון דעייל שתי קטורות אחת שלמה ואחת חסירה, אביאה לא מחייב דהא עייל ליה שלימה, אהקטרה הוא דמחייב דקא מקטיר חסירה. ירושלמי היה מהלך בין שתי פרוכות ודוחק באצילי ידיו כדי שלא ישרפו (בפרכות) (הפרכות). כיצד הוא טושה, א״ר חנינא מניח את הכף בארץ וזורקה באויר וקולטה במחתה. שמואל אמר בוררה ל) בגודלו. ר׳ יוחנן אמר מערה מתוך הכף והיא מתמרת ועולה, ואחר כך היא פושה ויורדת. יצא ובא לו דרך כניסתו כר׳ יוסי, ברם ר׳ מאיר אפי׳ בעי לא יכיל, למה, כדי שלא יתן אחוריו לקודש. ממא לן, שנאמר ויבא שלמה לבמה אשר בגבעון ירושלים, מקיש ביאת גבעון לביאת ירושלים מה ביאתו לגבעון פניו כלפי במה אף ביאתו לירושלים פניו כלפי במה. וכן הכהנים בעבודתם ולויים בדוכנם וישראל במעמדם, כולם כשנפטרים לא היו מחזירים פניהם והולכים, אלא מצדידים. וכן תלמיד הנפטר מרבו אין מחזיר את פניו אלא מצדד והולך. כי הא דר׳ אלעזר כי הוה מיפטר מר׳ יוחנן, אי הוה בעי ר׳ יוחנן לסגויי, הוה גחין לר׳ אלעזר קאי יוחנן מיכסי מיניה. ואי הוה בעי ר׳ אלעזר לסגויי, הוה אזיל אחוריה אחוריה עד דהוה מיכסיה ר מיניה. רבא כד הוה מיפטר מרב יוסף, הוה אזיל אחוריה אחוריה עד דהוו מנקפן כרעיה ומתורסן מדמיה אסקופתא דרב יוסף.

ואותר רבינו דהכנסה היא

ביאה שנכנס להיכל במנס (כמין) [כמי] פועל בכניססו [משלו] וחייב משום ביאה ריקנים. מ"ר. וה"ר מנחם פי" משום הכנסה ימירה

ביאה שנכנס להיכל במנס (כמין) [כמי] פועל בכניססו [משלו] וחייב משום ביאה ריקנים. מ"ר. וה"ר מנחם פי" משום הכנסה ימירה

ביאה שנכנס להיכל במנס (שבן ומהאי קרא ודא ילפינן, וא"ר מיוג מותם נמי ולפינן מיניה, ושוד דבירושלמי דמכילתין פרק פרן בקלב

ממי הוה נשכי שוב משום הסכנסה ימירא, אלמא לאו איום הכפורים קאי. ה"ר אלמנן. ועוד קשיא לי, לפי סברתו שפובר שלא היה

מעלה עשן אלא בשל יום הכפורים מאי האי דקאמר בסמוך יכול שניהם אמורים קודם מיתם גני אהרן, ח"ל אחרי מות שני בני אהרן,

פי שלא (יהיה) [היון ענמשוים] על מעלה עשן שלא לנטוו, ואר מ"ד שלא לצטוו ואלא באי והיאן והלא מתו בשמיני למולחים בניסן ויום

בי שלא (יהיה) [היון ענמשוים] על מעלה עשן שלא לנטוו, ואר מ"ד שלא לעצוו | אלא וב"א מעלה עשן שלא שמו בקטורת חון ועל זה (יהיה)

הכפורים היה אחר כך ומנה מפכש ר"ול), אלא ודאי הוה ס"ר (שולטוו) על מעלה עשן שלא שמו בקטורת חון ועל זה (יהיה)

הכפורים היה אחר כך ומנה מפכש האה"ל שועד נפקא. לעיל [מד, א] לא שייך לאקשויי הכי גבי וכל אדם לא יהיה באהל מועד און לי אלא

הלג מעד שבמדבר כוי דהכא לא מהואות והקטרות, ועוד דוכן יעשה משמע שיה אבל לא (יבוא) [יהיה] היינו לא ישה שהיקון שלא שמירי [טב, ב) דלא משקוע עיכובא במה שעשה בגבר לש שיניין שמין ואון לשוחבו בו ביום אלא מאממול, זכן משמע לקמן בריש שינין שיון וואלקימום לאחד. נרתוב בני ארדן חברון אש. ואשיד דמותהי ליה לעינ גבי הצחם לליתא במובה לתובל לים לעים בליתן ביון וואן ואקחם לאחד. נרתוב בני ארדן חברון אש. ואשיד דמוקהי ליה לעים לליתא במדבה מתנוב שלים שניק שיון וואן לאחום למהד. נרתוב בני ארדן חברון אש. ואשיד דמוסף לאה ליתא במדבה בניהן שיון וואון לאחר נרתוב בני ארדן חברון אש. ואשיד דמוסהי ליה לעל לא לומה במבה המילון מאד. שלריך שיהו שניקן שוין ויןלקיחתן כאחד. ונתגו בגי אחרון וחברון אש. ואפ"א דמוקמי ליה לעיל גבי הלחת האליחא בתוצח החילון מ"מ ה"ה דבכל מקום מלוה להביא מן ההדיוט. אע"פ שהאש יודר מן השמים מצוה דהביא מן החריום. הקשה ה"ר (אלעור) [אלחנן] והלא קטורת היה על המוצח הפנימי ואש שמים על מוצח החילון הוא דהוה אבל על מוצח הפנימי לא היה שם אלא מן הגחלים של מוצח החיצון, וא"ל רבינו כי קטורת נחשון היה שעשו על מזבח החיצון בדאמרינן במדרש שמימי ייני עם חלבי בקטורת נשיאים שהיה על מזבח החיצון עם שאר קרבנות בשביל חיבתן של ישראל, ומהאי טעמא נמי לא תיקשי למה היו שם שמי מחסות לקטורת וגם [למה היה שם] מחסה (כר) [כלל] יותר משאר קטורת שבכל יום שהיה על גב מזבח הפנימי, דאיכא למימר דהוראת שעה היחה להנית בשתי מחסות

א) בירושלמי לפנינו הג" בוררה ברגלו וג" רבינו בגודלו והוא הנכון.

אמרו